

Akademický rok 2020/2021

Bakalářská práce – posudek oponenta

Jméno a příjmení studenta: Alexandra Kopúnková

Název práce: SAINT BATH

Slovní hodnocení:

Fotodokumentácia k bakalárskej práci má dve časti. Jedna časť pozostáva z estetických fotografií (autorka fotografií je ESTER SABIK) detailov a pohľadov do kúpeľne. Objavuje sa na nich aj samotná autorka pri kúpaní a obliekaní šiat. Táto séria aj samostane výtvarne hodnotných fotografií pôsobí ako záznam rituálu kúpania so silnými prvkami intimity a ženskosti. Druhá časť fotodokumentácie zobrazuje proces tvorby jednotlivých artefaktov - objektov, diel, prvkov nachádzajúcich sa v kúpeľni (z prvej časti fotodokumentácie).

Na základe poskytnutých fotodokumentačných informácií, bez ďalšieho dovysvetľovania, zaznamenané dielo pôsobí ako site-specific inštalácia v kombinácii s performance alebo akciou. Dominantným motívom fotografií je kontakt s materiálom a povrchmi artefaktov v danej kúpeľni. Objavujúce sa sviečky v kombinácii s obrazmi evokujú oltárny charakter a navodzujú atmosféru meditácie, či istej dávky spirituality. Neprehliadnuteľnou súčasťou tejto dokumentácie je zaznamenanie intímnej situácie - pre zvolené miesto ikonického aktu umývania sa. Vo výtvarnom umení je zobrazovanie (špecificky ženskej) nahoty, hygieny, vody (konkrétne aj tela vo vode) jednoznačným symbolom s množstvom zaužívaných konotácií.

Podľa zadania bakalárskej práce autorka skúmala aktuálny vzťah medzi človekom a prírodou. Pri tvorbe sa stredobodom jej pozornosti stal vodný živel v osobnom ľudskom prostredí. Kúpeľňu, ktorú dizajnuje priamo vo svojom obydľí poníma ako miesto, kde sa otvára psychická aj fyzická stránka človeka a voda v nej zohráva dôležitú rolu. Pomyselným symbolom práce je tok vody. Cieľom práce bol vizualizovať domácu verziu posvätného miesta živlov (v tomto prípade kúpeľne a vody). Práca má spočívať v dizajnových prvkoch nesúcich duchovný význam modernej ex ante svätyne.

Téma bakalárskej práce je komplexná s jasným smerovaním. Nielen v umení ale aj celospoločensky je veľmi aktuálna, nech si ju interpretujeme ako existenčnú úvahu nad aktuálnym vzťahom medzi prírodou a človekom, alebo ako glorifikáciu banality každodennej intimity, ktorá práve v tomto období nabera na význame. V neignorovateľnej aktuálnej spoločenskej situácii, pod vplyvom globálnych opatrení je pojem ako intimita, osobný priestor, hygiena veľmi intenzívnou osobnou témou pre každého z nás. Každodenné

prežívanie v premenlivej izolácii s obmedzeným spoločenským kontaktom má potenciál umocniť vlastné asociácie a vžitie sa do témy tejto práce pre jej divákov.

Tematicky zaujímavým momentom práce je uvažovanie nad vzťahom človeka a prírody “v domácom (neprirodnom) prostredí. Živel vody ako predmet osobnej spirituality pre autorku je v tomto prostredí už manipulovaný a ovládaný človekom a jeho civilizačnými výdobitkami. Kontakt človeka s týmto prírodným živlom je tu “obohatený” o jej cestu vodovodnými trúbkami, vodárenskými stanicami, jej hygienickú úpravu (napríklad pridaním chlóru) a pod.. V umelo vytvorenom priestore, kde má človek vodu pod absolútnou kontrolou tvorí autorka dielo estetizovaním prostredia dizajnovými artefaktami spodobujúcimi živelné správanie sa vody v jej prirodzenom prostredí.

Projekt z formálneho hľadiska pozostáva z dizajnových autorských objektov úžitkovo určených do kúpeľne. Ústredným objektom sa stáva koberec. Výtvarne symbolizuje tok rieky alebo breh jazera a má haptické vlastnosti. Druhým dominantným artefaktom sú šaty - pripomínajúce župan (rituálne rucho) ,ktoré si autorka v prvej časti fotodokumentácie vyzlieka vo vani. Atmosféru interiéru kúpeľne dopĺňa vedľajšími objektmi - obrazmi. Nosným materiálom pri vytváraní interiérových dizajnových prvkov je pre autorku textil. Interiérové prvky majú ako úžitkovú tak estetickú funkciu a vytvárajú špecifickú atmosféru komplexného diela. Použité technológie sú jasným dôkazom skúseností a vzťahu autorky k tomuto materiálu. Praktické prevedenie je profesionálne zvládnuté a prepracované.

Je však diskutabilné do akej miery dielo (z fotodokumentácie) evokuje špecifický zámer a tému autorky. Ikonické vizuálne prvky, ktoré autorka používa (ako spomínam na začiatku posudku) môžu odvádzať pozornosť k už zovšeobecneným témam, ktoré sa s týmito symbolmi spájajú. Osobná spiritualita na ktorej legitímne autorka stavia je tak ťažšie čitateľná, pod nánosom prvotných asociácií ženskej nahoty a očisty. Viac ako spirituálny charakter má dielo meditačný až romantický podtón.

Za progresívny prístup pri tvorbe diela považujem pohrávanie sa s hranicou medzi dizajnom, úžitkovým a galerijným umením. Podľa predpokladov výsledné dielo určené k obhajobe nie je site-specific inštalácia, či performance ako evokuje fotodokumentácia práce, ale vystavenie artefaktu, alebo artefaktov v galerijnom prostredí, s interaktívnym charakterom podtrhujúcim úžitkovú haptickú funkčnosť najdominantnejšieho objektu - koberca. Aj napriek ešte nevidenej výslednej inštalácii diela možno konštatovať, že bez site-specific intímneho prostredia a zaznamenaného rituálu sa význam diela a zážitok z neho výrazne mení. Keď symbol kúpeľne ako svatyně, na ktorý autorka apeluje, bude absentovať, je otázne ako bude čitateľný zámer a téma diela.

Otázky k rozpravě:

V textovém opise dokumentácie bakalárskej práce autorka výrazne pracuje s náboženskými a spirituálnymi pojmami. Vyzdvihuje leičivosť samotnej vody, odkazuje na homeopatiu a hlavne litoterapiu požitím špeciálnych kamenov. Z hľadiska autenticity diela ma zaujíma do akej miery sa autorka stotožňuje a praktizuje tieto druhy terapie a ako im dôveruje.

Osobná spiritualita vody, vytvorenie kúpeľne ako svatyne tohto živlu sú osobným vkladom a dôvodom pre toto vizuálne vyjadrenie. Osobný spirituálny zážitok však nie je konkretizovaný. Ktorý prvok diela je pre teba najsignifikantnejší, najviadjadrujúcejší tvoje osobné duchovno?

Pri tematizovaní vody ako prírodného živlu dielo pozostáva z vytvorenia svatyne - pocty v autorkinej osobnej kúpeľni, kde však prúdi voda, ktorá prechádza chemickým procesom, pridaním chlóru, ktorý ničí živé zložky prírodnej vody, aby bola hygienická aj po ceste korodujúcimi rozvodmi. Môžeme toto miesto naozaj považovať za miesto úcty k vode v jej prírodnej podobe? Ako je voda pre autorku naozaj dôležitá v tejto situácii, v tomto projekte? A do akej miery je to je predmetom vysvetlenia tohto miesta spojené so samotnou vodou? Nie Je dôležitejším rituál očisty, intimity a vyhradený osobný priestor, - čas pre seba - ktorý pôsobí na naše psychické uvoľnenie pri tomto každodennom rituáli? Ako sa líši spirituálny zážitok v nevodnom prostredí od relaxačného?

Obrazy vo fotodokumentácii sa viažu ku konkrétnemu nálezisku prírodnej vody pri Brne, koberec znázorňuje abstraktnú štruktúru nekonkrétneho miesta. Zaujímala sa autorka niekedy o to z akého pôvodného - živého zdroja pochádza voda v ktorej sa kúpe?, ktorá prúdi do jej domácnosti?

Závěrečné hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace:

Navrhujem hodnotenie B s možnosťou zlepšenia a zhoršenia o jeden stupeň (A - C) vzhľadom k rozhodujúcej dôležitosti vystaveného diela pri jeho obhajobách.

Posudek vypracoval(a):

Mgr. Art. Lucia Kotvanová

Datum: 3.6.2021